

OŚRODKI BADAŃ REGIONALNYCH I INFORMATORIA STATYSTYCZNE – CENTRA INFORMACJI I ANALIZ O REGIONIE

Konferencja

Statystyka publiczna partnerem samorządu terytorialnego

Lidzbark Warmiński, 20-21 października 2015 r.

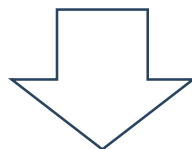
Plan prezentacji

- 1. W jakim celu powołano WOBR-y?**
- 2. Geneza powstania WOBR-ów i rozwoju współpracy z JST/ROT**
- 3. Wspólne inicjatywy WOBR i ROT - zakres, korzyści i problemy**
- 4. Rola Informatorów Statystycznych**
- 5. Wnioski**

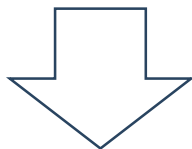
1. W jakim celu powołano WOBR-y?

Statystyka publiczna jako „dostarczyciel” danych
statystycznych”

CEL

Statystyka publiczna jako wsparcie eksperckie
w procesach diagnozowania i monitorowania rozwoju
regionów

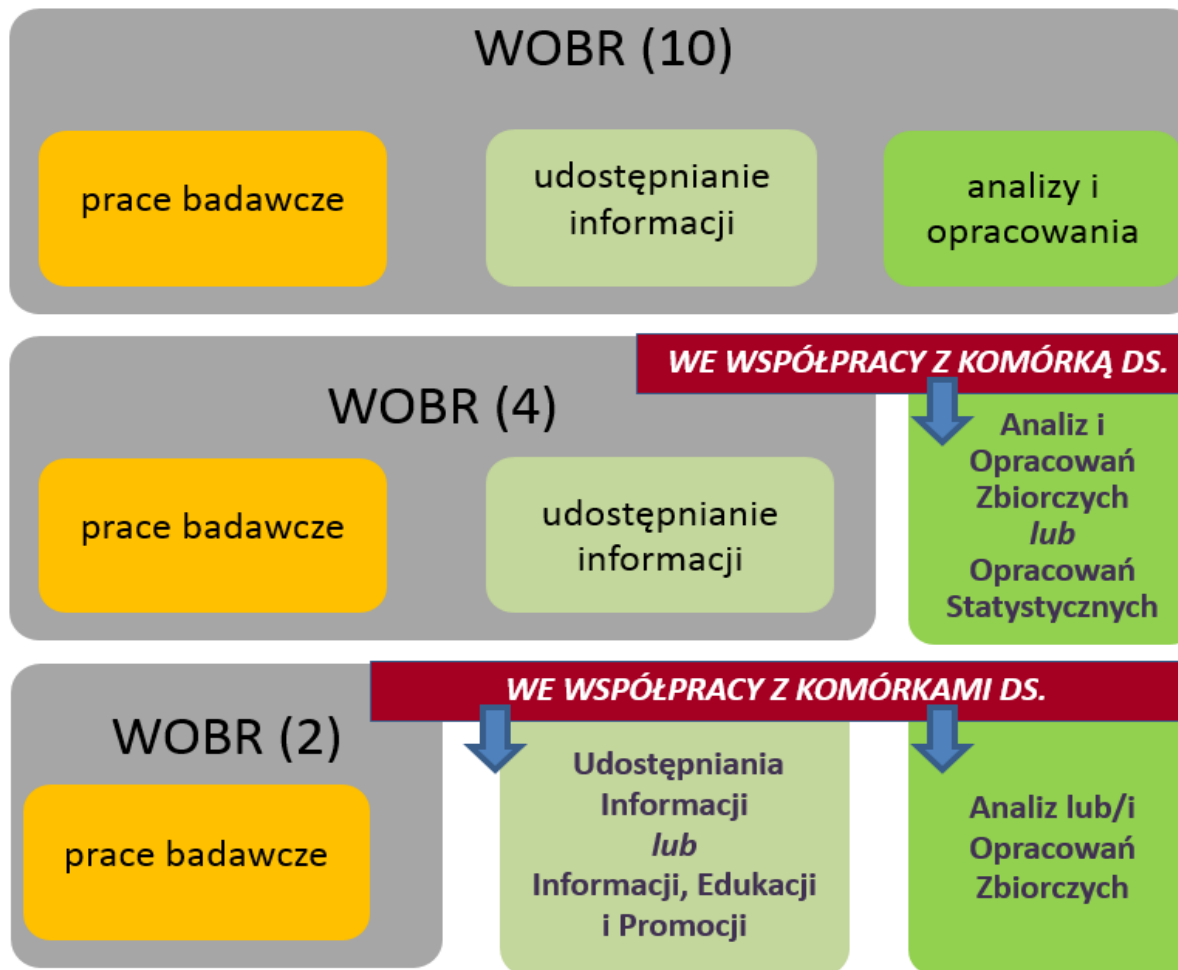
WOBR-y

jako CENTRA WIEDZY STATYSTYCZNEJ O REGIONIE

2. Geneza powstania WOBR-ów i rozwoju współpracy z JST/ROT

2010

Powołanie WOBR w strukturach wszystkich US-ów

2. Geneza powstania WOBR-ów i rozwoju współpracy z JST/ROT

Uregulowanie ogólnych ram współpracy zewnętrznej statystyki publicznej w regionie z samorządem terytorialnym

2010-11

Porozumienia o współpracy pomiędzy wszystkimi Urzędami Statystycznymi oraz Urzędami Marszałkowskimi

2. Geneza powstania WOBR-ów i rozwoju współpracy z JST/ROT

2010

Zainicjowanie działań WOBR na forum zewnętrznym, jako jednostek uczestniczących w prowadzeniu badań i analiz regionalnych

MARZEC-MAJ

Międzyresortowe konsultacje ws. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

- uwzględnienie GUS i ośrodków badań regionalnych jako wsparcia w prowadzeniu badań i analiz regionalnych na potrzeby polityki regionalnej w dokumencie „*Zmiany instytucjonalne warunkujące efektywną realizację polityki regionalnej oraz założenia dotyczące strategicznego monitorowania*”.

MARZEC

Seminarium Obserwatoria regionalne. Stan i potrzeby (Warszawa)

Seminarium organizowane przez **Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego**, z udziałem przedstawicieli **wszystkich województw, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego** oraz resortu statystyki

- przedstawienie nowej organizacji badań regionalnych w statystyce, obejmującej utworzenie w urzędach statystycznych ośrodków specjalizacyjnych oraz Wojewódzkich Ośrodków Badań Regionalnych.

2. Geneza powstania WOBR-ów i rozwoju współpracy z JST/ROT

Zainicjowanie współpracy WOBR i ROT jako jednostek działających na rzecz wzmocnienia roli statystyki publicznej w procesach decyzyjnych samorządów wojewódzkich

2011

STYCZEŃ

Posiedzenie Konwentu Marszałków Województw RP

Dotyczyło wdrożenia ROT w IV kw. 2011 r. zgodnie z planem KSRR 2010-2010

- stanowisko GUS w zakresie współpracy pomiędzy Wojewódzkimi Ośrodkami Badań Regionalnych utworzonymi w urzędach statystycznych a Regionalnymi Obserwatoriami Terytorialnym;
- *stanowisko Konwentu m.in. ws. potrzeby opracowania statystyk regionalnych w Polsce oraz współdziałania ROT-ów i WOBR-ów w tym zakresie*

Konwent Marszałków Województw RP stwierdza, że podstawowym zadaniem nowoutworzonych Regionalnych Obserwatoriów Terytorialnych i współpracujących z nimi Wojewódzkich Ośrodków Badań Regionalnych powinno być wzmocnienie roli statystyki publicznej w procesach decyzyjnych samorządów wojewódzkich. Działania takie doprowadzą do usprawnienia i zintensyfikowania mechanizmów współpracy pomiędzy urzędami statystycznymi a jednostkami administracji rządowej i samorządowej w województwach. Badania zmian zachodzących w rozwoju społeczno-gospodarczym regionu powinny skutkować opracowaniami, analizami i studiami regionalnymi w różnych układach przestrzenno – funkcjonalnych. Spójny system statystyki publicznej powinien zapewnić stały dostęp do informacji statystycznych dla jednostek samorządu terytorialnego z zachowaniem jednolitych standardów informacyjnych. System ten musi mieć możliwość doskonalenia dotychczasowych rozwiązań w zakresie prowadzenia badań i analiz, lepszej ich interpretacji i wykorzystania oraz tworzenia warunków do współpracy z nauką.

2. Geneza powstania WOBR-ów i rozwoju współpracy z JST/ROT

Określenie ram współpracy WOBR i ROT działających w sieci wzajemnie wspierających się jednostek

2011

MAJ

Warsztaty *Monitorowanie zmian społecznych, gospodarczych i przestrzennych w regionie*
(Białobrzegi)

- **ROT jako system wsparcia** w monitorowaniu i ewaluacji rozwoju regionalnego;
- **Współdziałanie różnych instytucji:**
 - ✓ w systemie współpracy (nie konkurencji),
 - ✓ opartym na wzajemnym zaufaniu i wsparciu oraz wymianie doświadczeń,
 - ✓ przy optymalnym wykorzystaniu posiadanego potencjału badawczego każdego z zaangażowanych partnerów;
- **Problemy** - różnorodność instytucjonalna i organizacyjna partnerów:
 - ✓ niejednolity poziom doświadczenia i potencjału badawczego,
 - ✓ odmienne uwarunkowania regionalne - zróżnicowane potrzeby i kierunki zarządzania strategicznego w regionach;
- **Obszary współpracy** - propozycje:
 - ✓ rozwój metod pomiaru zjawisk (suburbanizacji, obszarów funkcjonalnych, dojazdów do pracy oraz mobilności społecznej w układzie przestrzennym);
 - ✓ ewaluacja rozwoju regionalnego (pracowanie, powszechne udostępnienie i stałe aktualizowanie zestawów wskaźników monitorujących).

2. Geneza powstania WOBR-ów i rozwoju współpracy z JST/ROT

Wdrożenie **jednolitego modelu zadań WOBR**

2012

JEDNOLITY MODEL ZADAŃ I KOMPETENCJI WOBR

warunkiem oferowania wszystkim odbiorcom wysokiej jakości produktów statystycznych, szerokiego spektrum usług informacyjnych.

2. Geneza powstania WOBR-ów i rozwoju współpracy z JST/ROT

Określenie zadań ROT

2012

CZERWIEC

Spotkanie inicjujące działanie KOT i ROT (MliR)

Zadania ROT (wg dok. *Sposób funkcjonowania Krajowego Obserwatorium Terytorialnego oraz współpracy z Regionalnymi Obserwatoriami Terytorialnymi*)

- **Prowadzenie badań, ewaluacji i analiz** strategicznych na potrzeby planowania strategicznego, działalności operacyjnej;
- **Wspieranie budowy odpowiedniego systemu** monitorowania procesów rozwojowych i efektów prowadzonej polityki rozwoju w ujęciu terytorialnym;
- **Monitorowanie i ocena postępów** w realizacji priorytetów rozwojowych określonych na poziomie regionalnym, m.in. w strategiach rozwoju województw, KSRR oraz Kontrakcie terytorialnym;
- **Zapewnienie dostępu do informacji** związanych z rozwojem dla wszystkich zainteresowanych (obywatele, instytucje publiczne, pozarządowe itd.);
- **Zasilanie wiedzą** wytworzoną i zebraną w ROT instytucje zajmujące się inicjowaniem dyskusji strategicznej, tj. RFT i KFT;
- **Współpraca** ze wszystkimi instytucjami systemu monitorowania polityki regionalnej w regionie;
- **Określanie potrzeb** dot. wskaźników statystycznych umożliwiających badanie oddziaływania interwencji publicznej, w tym zalecenia do programu badań statystycznych GUS.

2. Geneza powstania WOBR-ów i rozwoju współpracy z JST/ROT

2012

Przyspieszenie procesu formalizowania struktur ROT

LIPIEC

Posiedzenie Konwentu Marszałków Województw RP

Dotyczyło powołania ROT

- konieczne jak najszybsze **powołanie** wszystkich 16 Regionalnych Obserwatoriów Terytorialnych;
- powołane Regionalne Obserwatoria Terytorialne powinny **aktywnie współdziałać w ramach sieci wymiany** doświadczeń i informacji oraz dążyć do częściowej standaryzacji metodologii badań, co umożliwi porównywanie wyników analiz.

2. Geneza powstania WOBR-ów i rozwoju współpracy z JST/ROT

Wojewódzkie Ośrodki Badań Regionalnych

2015

Specyfika działania

- Rozbudowany i różnorodny **zakres podmiotowy** współpracy.
- Zróżnicowana **intensywność** działania na zewnątrz.
- Różne **formy** współpracy.

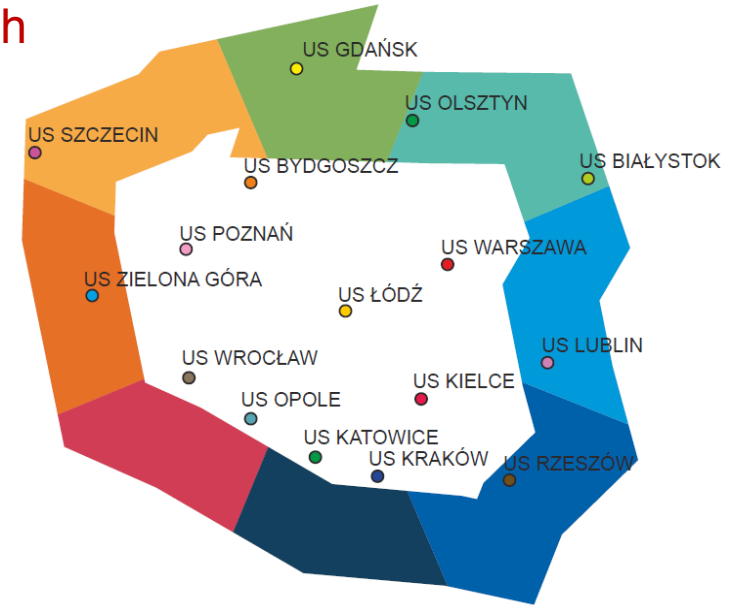
- samorząd terytorialny
- administracja rządowa szczebla terenowego
- środowiska naukowe
- NBP
- fundacje rozwoju przedsiębiorczości
- izby przemysłowo-handlowe
- komisje dialogu społecznego
- szkoły i kuratoria oświaty
- media

3. Wspólne inicjatywy WOBR i ROT - zakres, korzyści i problemy

Wojewódzkie Ośrodki Badań Regionalnych

Efekty działania

- Sieć 16 Ośrodków - działanie według spójnego modelu zadań we wszystkich urzędach statystycznych.
- 5 lat doświadczenia - efekty:
 - usystematyzowanie współpracy z partnerami zewnętrznymi - porozumienia, listy intencyjne, patronaty honorowe (podział zadań, harmonogramy i schematy współpracy),
 - zaangażowanie w działania planistyczne i monitorowanie rozwoju regionów:
 - aktywne członkostwo w stałych komitetach, zespołach eksperckich, grupach roboczych,
 - wspieranie partnerów zewnętrznych w projektach badawczo-analitycznych,
 - możliwość określenia dobrych praktyk (sprawdzone działania przynoszące obustronne korzyści).

3. Wspólne inicjatywy WOBR i ROT - zakres, korzyści i problemy

Zakres współpracy

1. realizacja całego **procesu badawczego** lub wybranych etapów:
 - projektowanie (identyfikacja źródeł, założenia metodologiczne/dobór metod)
 - realizacja (gromadzenie i przetwarzanie danych)
 - analiza wyników,
2. udział w **programowaniu i monitorowaniu** rozwoju regionalnego, w tym wsparcie w doborze i konstruowaniu wskaźników monitorujących realizację celów założonych w strategiach rozwoju województw,
3. opracowywanie **problemowych analiz statystycznych**, w tym **diagnozy** sytuacji społeczno-gospodarczej regionów,
4. opracowanie i **udostępnianie danych** statystycznych,
5. budowa nowych **narzędzi internetowych**, w tym **aktualizacja baz danych**,
6. wzajemna **edukacja**.

3. Wspólne inicjatywy WOBR i ROT - zakres, korzyści i problemy

Korzyści

Dla użytkowników informacji statystycznej

- Łatwiejszy **dostęp do rozszerzanej oferty informacyjnej statystyki publicznej** (sp).
- **Dane i produkty sp** dostosowane do ich potrzeb.
- Podniesienie **poziomu wiedzy** na temat sp.
- Dostęp do **zasobów eksperckich** sp.
- **Jakość dokumentów** strategicznych i programowych (w kontekście „statystycznym” – doboru i interpretacji wskaźników monitorowania rozwoju).

Dla statystyki publicznej

- Dostęp do potencjalnych **nowych źródeł informacji**, umożliwiający ocenę ich przydatności i ewentualną integrację z zasobami statystycznymi.
- Dostęp do informacji o **potrzebach odbiorców** i stopniu ich zaspokojenia.
- Dostęp do **opinii na temat oferty** statystyki publicznej (szczególnie ważne w przypadku ewaluacji nowych produktów) – informacja zwrotna pozwalająca na doskonalenie oferty informacyjnej.
- Pozyskiwanie **dodatkowych środków** na realizację nowych działań, wspierających rozwój badań statystycznych.

3. Wspólne inicjatywy WOBR i ROT - zakres, korzyści i problemy

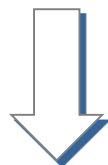
Problemy

- **Specyfika potrzeb informacyjnych** – różne uwarunkowania, powodujące intensywną zmienność i różnorodność potrzeb.
- **Luki informacyjne i rozproszenie informacji**, niezapewniające:
 - porównywalności danych (cykliczności - w czasie, kompletności - m.in. w przestrzeni),
 - w konsekwencji – realizacji celu jakim jest monitorowanie rozwoju (nie tylko diagnoza).
- **Niewystarczająca świadomość** odnośnie:
 - konieczności wykorzystywania spójnych metodologicznie danych w bieżącym zarządzaniu, planowaniu strategicznym, wdrażaniu działań operacyjnych oraz monitorowaniu rozwoju i formułowaniu prognoz,
 - zasad prawidłowej konstrukcji, doboru i interpretacji wskaźników statystycznych.

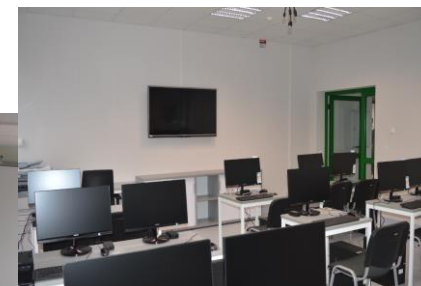
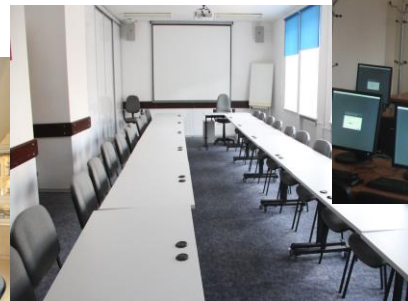
4. Rola Informatoriów Statystycznych

Cel - Ułatwienie korzystania z usług statystyki publicznej

- Poprawa dostępności zasobów i usług informacyjnych.
- Dostęp do zaplecza szkoleniowo-konferencyjnego.
- Zniesienie barier architektonicznych i komunikacyjnych.

4. Rola Informatoriów Statystycznych

Modernizacja Informatoriów Statystycznych - **Usprawnienia**

- Bezpośredni dostęp do usług i informacji statystycznych (w tym zasobów bibliotecznych).
- Stanowiska pracy dla klientów oraz dostęp do Internetu.
- Edukacja statystyczna - konsultacje i zajęcia dydaktyczne w komfortowo wyposażonych salach szkoleniowych.
- Lepsze warunki do współpracy z mediami.
- Sprawna informacja telefoniczna, elektroniczna, pisemna.
- Komunikacja bezpośrednia także w języku migowym.
- Wykwalifikowani specjaliści – pracownicy statystyki publicznej służący wsparciem w pozyskiwaniu informacji statystycznych.

4. Rola Informatoriów Statystycznych

Modernizacja Informatoriów Statystycznych - **Efekty**

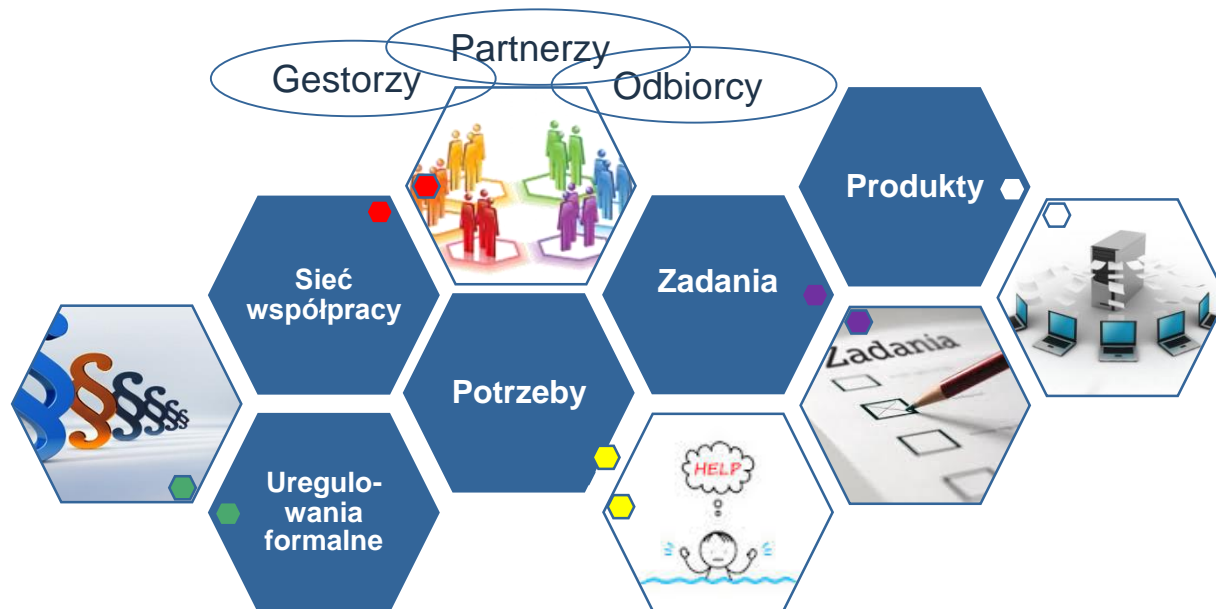
- Większe możliwości inicjowania nowych i rozszerzania już realizowanych akcji dedykowanych określonym grupom odbiorców na terenie całego kraju.
- Sprawniejsze rozpoznawanie potrzeb informacyjnych użytkowników i szybsze reagowanie na zapotrzebowanie.
- Możliwość wykorzystania różnych kanałów przekazu (bezpośrednio i elektronicznie).
- Sprawne udostępnianie danych ze wszystkich źródeł statystyki publicznej.
- Miejsce spotkań i współpracy z partnerami (w tym przedstawicielami władz regionalnych), mediami oraz odbiorcami.
- Swobodny dostęp do statystycznych zbiorów bibliotecznych.

5. Wnioski

Wyzwanie

Budowa spójnego, powszechnie dostępnego, kompleksowego systemu informacyjnego:

- ukierunkowanego na obsługę informacyjną **zróżnicowanych grup** interesariuszy, w tym samorządów terytorialnych,
- dostarczającego informacji **w czasie i zakresie adekwatnym** do potrzeb odbiorców,
- opartego na **wysokiej jakości analiz i danych** statystycznych, pozyskanych z **różnych (ale zintegrowanych) źródeł publicznych** (statystycznych i pozastatystycznych).

5. Wnioski

O czy trzeba pamiętać budując system informacyjny?

Nawiązanie trwałych relacji pomiędzy wszystkimi interesariuszami, zaangażowanymi w proces zarządzania i monitorowania rozwoju regionalnego (statystyką publiczną, decydentami, gestorami danych, respondentami, środowiskiem naukowym).

Określanie ram współpracy i podziału zadań, mając na uwadze:

- różnorodność zgłaszanych potrzeb,
- efektywne wykorzystanie środków publicznych,
- uniknięcie powielania (dublowanie) zadań.

Wykorzystanie efektywnych form i środków przekazu:

- wspólne regionalne projekty analityczno-badawcze – w konsekwencji, ekspercka wymiana poglądów i doświadczeń,
- konsultacje do PBSSP (cyklicznie – corocznie) ze wszystkimi zainteresowanymi zarówno na szczeblu centralnym (w tym MIR), jak i regionalnym (w tym UM),
- opinie i stanowiska zgłaszane w trakcie spotkań oficjalnych (konferencje, seminaria, zespoły konsultacyjne) i kontaktów roboczych.

Wzajemna edukacja – istotny pośredni wpływ na efektywność współpracy i jakość wyników.

Koszty i pracochłonność związane z realizacją procesu badawczego (sposobem pozyskiwania danych):

- z badań statystycznych – sprawozdawczość i obciążenie respondentów,
- ze źródeł administracyjnych - rozpoznanie dostępności, ocena jakości (spójność metodologiczna), integracja z systemem statystyki publicznej.

Departament Badań Regionalnych i Środowiska

Katarzyna Wróbel
Departament Badań Regionalnych i Środowiska
Główny Urząd Statystyczny
k.wrobel@stat.gov.pl